

РОЗДІЛ VI

Трибуна молодих учених

УДК 340.15

Ю. Олійник

Правовий статус органів місцевої влади у Західній Україні у складі Польської держави (1921-1939 рр.)

У статті проаналізовано правовий статус органів місцевої влади в Західній Україні у складі Польської держави (1921-1939 рр.). Значну увагу зосереджено на характеристиці польських конституцій 1921 і 1935 рр., що визначали характерні риси організації органів місцевої влади в Західній Україні. Їх правовий статус характеризувався низкою особливостей, причини яких полягали з одного боку в дискримінаційній політиці польської влади щодо українців, з іншого – у етнічних та соціально-економічних потребах українського населення. Головною метою такого законодавчого регулювання була асиміляція українських територій, колонізація українців як однієї з найбільших національних меншин.

Ключові слова: правовий статус, місцева влада, компетенція, Західна Україна, Польща.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасні напрацювання історико-правової науки дозволяють творчо переосмислити накопичений в Україні правовий досвід у сфері організації місцевої влади, а відтак визначити пріоритети подальшого удосконалення діяльності місцевих органів державної влади. Однією з найменш вивчених її сторінок є аналіз правового статусу органів місцевої влади в Західній Україні у складі Польської держави (1921-1939 рр.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У нашому дослідженні було проаналізовано наукові праці таких вітчизняних та закордонних вчених, як Ю. Бардах, О. Басай, І.Й. Бойко, В.Л. Карпо, С.Б. Кобринська, М. Кугутяк, В.С. Кульчицький, Б. Леснодорський, І.С. Лісна, І. Лучаківська, М. Пістрчак, Л.Т. Присташ, Б.Й. Тишик, О.М. Юхимюк.

Метою статті є історико-правовий аналіз організації та правового статусу органів місцевої влади на західноукраїнських теренах у складі Польщі у період 1921-1939 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Як відомо, Галичина (пол. Galicja, нім. Galizien, рос. Галиция) – це історична назва корінних і споконвічних українських земель, розташованих на північ від Карпатських гір, в басейні річок Дністра (верхня і середня течії), Західного Бугу (верхня течія), Сяну (верхня течія). Це територія сучасних Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської (за винятком північної частини) областей України. Галичина є основою західноукраїнських земель, які також називають Західною Україною. Головним містом Галичини, а, отже Західної України, з XIII ст. було і є місто Львів [1, с. 102,103]. Завдяки вдалому географічному розташуванню протягом своєї історії місто завжди перебувало на провідних позиціях у Європі, незалежно від того в складі яких держав перебувало. З найдавніших часів Галичина була складовою частиною українських земель. Насильно відірвана від матері України, поневолена упродовж 600 років різними іноземними державами, вона зазначала нечуваного національного, релігійного і політичного гноблення [2, с.204].

Після розпаду Російської та Австро-Угорської імперій та завершення Першої світової війни Україні не вдалося повністю об'єднати всі землі. Український народ внаслідок несправедливої політики урядів Антанти і Росії та своєї недостатньої організованості не домогся бажаної свободи і державної незалежності. Українська Галичина після поразки у польсько-українській війні 1918-1919 рр. за Ризьким мирним договором 1921 р., укладеним між РРФСР, УРСР і Польщею була насильно приєднана до складу Польщі. Західні повіти Волині, що входили раніше до складу царської Росії, також насильно відійшли до складу польської держави. Ці землі отримали в історичній

літературі назву Західна Україна. За Ризьким мирним договором 1921 р. кордон між Польщею і радянськими республіками встановлювався таким чином, що під владою Польщі залишалися Західна Україна і Західна Білорусь [3, с.182-190]. Під час підписання договору з Польщею уряди РСФРР та УСРР (Білоруська СРР передала повноваження російській делегації) домоглися введення до договору положень, які зобов'язували польський уряд гарантувати права національних меншин – російського, українського і білоруського населення та забезпечити вільний розвиток їхньої культури, мови, віросповідання. Введення цього положення до Ризького мирного договору створювало правову основу захисту життєвих інтересів населення цих національностей у складі Польщі. Однак на практиці польський уряд не виконував взятих зобов'язань [4, с.582-583].

14 березня 1923 р. Рада послів країн Антанти у Парижі на вимогу польського уряду узаконила анексію Західної України Польщею. Уряд Української СРР виступив з офіційним протестом проти цієї акції, вважаючи, що питання щодо Галичини повинно вирішуватися на основі вільного волевиявлення всіх національностей, які її населяють. Весь український народ, зокрема населення Західної України, рішуче протестувало проти насильницької анексії західноукраїнських земель. Уже 18 березня 1923 р. у Львові відбулося 40-тисячне віче, на якому українці висловили рішучий протест проти цього рішення, а пізніше – і в інших містах Західної України.

Відновлена Польська держава 11 листопада 1918 р. з перших днів свого існування розпочала діяльність, спрямовану на формування кордонів, органів державної влади, війська, правоохоронних органів, в тому числі судових. Відповідно до адміністративно-територіального поділу Польщі державне управління поділялося на центральне (Рада міністрів й міністри) і територіальне (місьцеве), що передбачало урядову адміністрацію і самоврядування. Територія держави була поділена на 16 воєводств і одне виділене місто (Варшава), 244 повіти в тому 23 міські, 611 міських і 3195 сільських общин (гмін) [5, с.191].

Польська влада встановила в Західній Україні режим терору і насилля, намагаючись залякати корінне українське населення, примусити його бути покірним, припинити національно-визвольну боротьбу за свої права, визнати владу польської держави. Великодержавний шовінізм, що насаджувався правлячими колами, після окупації Західної України був возведений у ранг державної політики. Окрім регулярних польських військ, у Західну Україну повернулися жандарми, поліція, поміщики. Почали діяти надзвичайні суди. Польська правляча верхівка мала на меті впродовж кількох десятиліть повністю колонізувати захоплені українські землі, вслякко викорінювати національну самосвідомість українського населення, полонізувати його. Цій меті слугувала розгалужена система політичних, економічних, адміністративних і поліцейських заходів.

Польська влада в Західній Україні повністю перейшла до командування військами і генерального делегата польського уряду, а на місцях – урядових комісарів. За розпорядженням генерального делегата з державних установ підлягали звільненню всі службовці, які відмовлялися від присяги на вірність польській державі. За даними офіційної польської статистики, особи української та білоруської національностей посідали в державному апараті тільки 7,4 % другорядних і низькооплачуваних місць. Розмови про «державний суверенітет», участь народних мас в управлінні державою, органах самоврядування остаточно втратили будь який зміст після державного перевороту 1926 р. і введення у дію Конституції 1935 р. [4, с.584].

Окупувавши Західну Україну, правлячі кола Польщі поспішили змінити назву цієї української землі. Ще в березні 1920 р. Західна Україна офіційно була перейменована польською владою у «Східну Малопольщу», а потім – у Польщу «Б» (на відміну від корінної Польщі «А»). Західна Україна була поділена на п'ять воєводств – Волинське, Львівське, Поліське, Станіславське, Тернопільське, що разом становили 35 % території і 30 % населення польської держави.

Правовий статус органів місцевої влади і місцевого самоврядування визначала Конституція Польщі 1921 р. Основними конституційно-правовими принципами, на яких ґрунтувалась організація і діяльність місцевих органів державного управління та самоврядування, були: 1) широкого територіального самоврядування, правові межі якого сама конституція 1921 р. не визначала, така функція покладалась на прийняті Сеймом закони; 2) децентралізації державної адміністрації, проголошений в статті 66 польської Конституції 1921 р. Органи державної адміністрації в певних територіальних одиницях мали право об'єднуватися в одне управління з одним керівником; 3) поділу органів територіального самоврядування на нормотворчі (виборні ради) та виконавчі (керівництво ними покладалось на представників органів урядової адміністрації) закріплений в статті 67 конституції 1921 р.; 4) підконтрольності територіального самоврядування державі – стаття 70 конституції 1921 р. вказувала, що держава контролюватиме діяльність самоврядування через самоврядні органи вищого рівня. Зазначалося, що буде прийнято окремий закон, у якому мало бути

визначено випадки, в яких рішення органів самоврядування потребуватимуть затвердження самоврядними органами вищого рівня або міністерствами [6, с.419].

Характерною рисою організації самоврядування Польщі було те, що після здобуття нею незалежності, на її території діяло кілька відокремлених систем адміністрації. Вже на момент чинності польської конституції 1921 р. польський Сейм прийняв низку законів, що мали на меті уніфікувати польську територію в цілісну державу.

Одним з важливих законів, прийнятих польським сеймом, був закон про воєводську автономію від 26 вересня 1922 р., згідно з яким у Львівському, Станіславському і Тернопільському воєводствах належало утворити воєводські сеймики та їх виконавчі органи – комітети. До компетенції сеймиків відносились різноманітні другорядні питання. Рішення сеймиків здебільшого вимагали санкції президента держави.

Представником польського уряду на місцях був воєвода, який мав право призупиняти будь яке рішення сеймика, що не вимагало санкції президента держави, а також будь яке рішення воєводського комітету. Стаття 21 закону про воєводську автономію 1922 р забороняла державним органам здійснювати на території цих воєводств колонізаторську політику, а стаття 24 передбачала «заснувати український університет». Насправді ж закон про воєводську автономію ніколи не був втілений у життя.

Польська конституція 1921 р. проголошувала право кожного громадянина зберегти свою національність, плекати мову і національні особливості (ст. 109). Ці наміри лише частково були застосовані в практиці, оскільки не реалізувались положення, проголошені в законі від 26 вересня 1922 р. «Про принципи загального воєводського самоврядування, зокрема, Львівського, Тернопільського і Станіславського воєводств», що стосувались заборони колонізації на вказаних територіях, створення українського (руського) університету, створення механізму реалізації зазначених норм [7, с.179-183]. Значним порушенням прав українців було прийняття польським сеймом у 1924 р. закону про заборону української мови в усіх державних і муніципальних установах, у тому числі сільських. Внаслідок цього за декілька років (з 1923 по 1926 р.) у Західній Україні було закрито 1377 українських початкових шкіл, звільнено близько 3 тис. українських учителів. Надалі політика польської влади не змінилася. Якщо 1925 р. налічувалося 1 055 українських початкових шкіл, то 1927 р. – 774, а до вересня 1939 р. залишилося всього 139 шкіл. Сотні тисяч дітей не вчилися. Більшість населення Західної України залишалася неписьменною, а серед жінок неписьменними було 76 %. З 28 700 початкових шкіл у Польщі в 1937/38 н. р. існувало тільки 420 (1,4 %) з українською мовою навчання, зі 769 загальноосвітніх гімназій – 24 (3,4 %), зі 691 ліцею – 21 (3 %) [4, с.585].

У грудні 1920 р. польський сейм прийняв закон про військову колонізацію Західної України, згідно з яким солдати й офіцери польської армії, що брали участь у війні проти більшовиків, безплатно отримували в Галичині земельні наділи у розмірі 45 га. З 1919 р. до 1929 р. у Західній Україні між осадниками було розподілено 600 284 га кращих земель, а за 20 років польської окупації тільки у сільські місцевості Західної України переселено з Польщі близько 200 тис. поляків-осадників. Осадники брали активну участь у припиненні національно-визвольного руху українського і білоруського народів. Великий поліцейський апарат, відділи безпеки (дефензива), органи прокуратури, система звичайних і надзвичайних судів – все це ланки величезного бюрократичного військово-поліцейського апарату, що вірно служив інтересам польського уряду.

Польський окупаційний режим в Західній Україні жорстко розправлявся з будь якими виступами народних мас за соціальне і національне визволення. Символом беззастережної антиукраїнської політики польської держави став кривавий розгін демонстрації 1 листопада 1928 р. у Львові, присвяченої 10-річчю національно-визвольної революції та проголошення ЗУНР [8, с. 4]. Негативну реакцію тогочасної міжнародної спільноти викликали криваві події восени 1930 р. під час пацифікації (система репресивних акцій проти українців), що відбувалася у Східній Галичині з 16 вересня до 30 листопада 1930 р., яка охопила 28 повітів і водночас стала одним із елементів передвиборної кампанії, що проводилася з метою залякати українську опозицію. Уже до її початку було заарештовано 30 колишніх українських послів у сеймі та майже сотню українських громадських діячів. В українські села відряджали кілька кавалерійських полків, два каральні корпуси поліції (по 1000 осіб у кожному), які впродовж 75 днів здійснювали криваву езекуцію над населенням. Саме під час пацифікації польський уряд застосував так званий принцип колективної відповідальності (обшуки, руйнування будинків, конфіскація майна та ін.). До кінця 1930 р. було заарештовано 970 осіб, з них 432 передано судам (330 звільнили). Серед арештованих були 550 селян, 135 учнів гімназії, 124 студенти. Після судової реформи 1929 р. до кінця міжвоєнного періоду система загальних судів залишалася незмінною, однак їх кількість зменшилася. У 1936 р. діяло 548 гродських

судів, 45 окружних та сім апеляційних. Отже, порівняно з 1930 р. кількість гродських судів зменшилася на 20, окружних на шість, апеляційних - на один [9, с. 302].

Паціфікація супроводжувалася масовою забороною і закриттям українських читалень, клубів, різних товариств, газет, журналів, спаленням книг тощо. Ці розправи схвилювали світову громадськість. Навіть група депутатів англійського парламенту скерувала спеціальну петицію протесту в Лігу Націй [4, с. 586].

Президент Польщі за поданням міністра внутрішніх справ призначав воєвод, у повітах – призначались міністром внутрішніх справ повітові або міські, в містах з населенням понад 75 тис. жителів старости. На посади воєвод і старост у повітах призначались, як правило, особи польської національності. У міських і сільських общинах функції урядової адміністрації здійснювали виконавчі органи самоврядування. Поряд з цим створювалися окремі органи урядової адміністрації в галузі військової справи, юстиції, народної освіти, транспорту. З цією метою були організовані військові, судові, шкільні, залізничні округи, які не збігалися із загальним поділом держави. Але наділений широкими повноваженнями воєвода мав право втручатися в діяльність органів спеціальної адміністрації, які діяли на території того чи іншого воєводства. До того ж воєводі була підпорядкована поліція, яка будувалася за армійським зразком. У 1934 р. повноваження поліції були значно розширені [10, с. 12-16].

Незначну роль відігравали органи самоврядування. Декларації Березневої конституції 1931 р. про запровадження «широкого самоврядування» не перешкодили проголосити в цій же конституції підпорядкування органів самоврядування урядовому чиновницькому апаратові управління. Насправді, тривалий час самоврядування діяло лише на окупованих Польщею західноукраїнських землях. На території Львівського, Станіславського і Тернопільського воєводств місцеве самоврядування було організоване на основі австрійського закону 1866 р., а у Волинському і Поліському воєводствах зберігалось положення російської реформи 1864 р. Але за законом 1933 р. «Про часткову зміну устрою територіального самоврядування» воно поширювалося на всю Польщу, зокрема і на Західну Україну.

Польська конституція 1935 р. передбачала створення органів місцевого самоврядування, але пішла шляхом обмеження їх ролі в житті суспільства. У конституції 1935 р. уже не говорилося про верховенство народу в державі. Верховним органом держави конституція визначала президента, якому підпорядковані уряд, сейм, сенат, збройні сили і державний контроль (ст.ст. 2, 3 Конституції 1935 р.) [11, с. 9-15]. Публічна служба за польською конституцією 1935 р. охоплювала всю державну адміністрацію, в тому числі і органи територіального самоврядування. Принцип конституції 1921 р. протиставлення органів самоврядування органам урядової адміністрації авторами конституції 1935 р. було відхилено. Основним мотивом в даній ситуації виступала позиція, що у громадян не може бути інших інтересів, крім державних, тому відпадає потреба розмежовувати урядову адміністрацію на місцях і територіальне самоврядування, як окремі структури.

Польський уряд здійснював нагляд за самоврядуванням через органи урядової адміністрації (повітові старости, воєводи, міністри) та місцевого самоврядування вищого ступеня (повітові, воєводські ради) [12, с. 263]. Органи самоврядування перетворилися в додаток органів урядової адміністрації. У селах обиралися строком на три роки гмінні ради (8-36 депутатів) і гмінне правління, до якого входили війт (з 1933 р. — солтис), його заступник і присяжні. Активне виборче право надавалось особам, яким виповнилось 24 роки, а пасивне — тим, котрим виповнилось 30 років. Шляхом зловживання і терору призначували урядом виборчі комісії в Західній Україні під різними приводами не допускали небажаних осіб до голосування. Солтис і його заступник підсолтис повинні були володіти польською мовою. Повітовий староста мав право звільнити їх з роботи, розпустити гмінну раду і призначити нові вибори.

Польськими органами волосного самоврядування були волосні ради (12-20 депутатів), які обиралися на п'ять років гмінними радами волості, і волосні правління в складі війта, його заступника, писаря і 2-3 лавників, обраних волосною радою таємним голосуванням. Війта і його заступника затверджував на посаді повітовий комісар. У містах обиралися загальними зборами строком на п'ять років міські ради (12-72 депутати), причому кандидати повинні були попередньо скласти іспит з польської мови. Виконавчим органом міської ради був магістрат, очолюваний президентом у більших і бургомістром у менших містах. Першого затверджував воєвода – повітовий староста. Президент і віце-президент м. Львова затверджувалися міністром внутрішніх справ.

Повітові ради очолювалися старостами і обиралися на п'ять років депутатами волосних і міських рад. Нагляд за повітовим самоврядуванням здійснювали воєводи. Не існувало воєводських органів самоврядування і не було створено органу, який очолював і координував роботу всіх рад у

державі. Органи місцевого самоврядування не були наділені реальною владою і вирішували дрібні питання.

Як стверджує О. Юхимюк, організація і діяльність місцевих органів державного управління і самоврядування за Конституцією Польщі 1935 р. ґрунтувалась на таких принципах: 1) верховенства держави – всі відносини в державі повинні будуватись з метою зміцнення сили і авторитету держави, таким же цілям повинно відповідати територіальне самоврядування; 2) розуміння територіального самоврядування як однієї з частин урядової адміністрації поруч з урядовою адміністрацією та господарським самоврядуванням; 3) підконтрольності територіального самоврядування уряду – саме на уряд покладалась контролююча функція стосовно органів територіального самоврядування, яку він мав реалізовувати через свої органи або самоврядні органи вищого рівня; 4) централізації державної адміністрації, повне підпорядкування органів місцевого самоврядування центральним органам управління [13, с.162-168]. З цього випливало, що уся діяльність органів самоврядування відбувалась під пильним наглядом польського уряду, який здійснював цей нагляд за допомогою органів урядової адміністрації (повітові старости, воєводи, міністри) і органів місцевого самоврядування вищого ступеня (повітові і воєводські ради).

Польська Конституція 1935 р. надавала право президентові держави реорганізувати державну адміністрацію шляхом видання декретів (ст. 74). На відміну від Конституції 1921 р., у Конституції 1935 р. не йшлося про принцип децентралізації в організації органів урядової адміністрації. Після прийняття конституції 1935 р. і докорінної перебудови на її основі центрального державного апарату місцеві органи державного управління і самоврядування втратили найменшу самостійність у вирішенні питань і були підпорядковані урядовим органам управління. Наслідком цих перетворень стала централізована бюрократична система державного управління. Значно стримувалась діяльність політичних партій, дії державних органів суворо регламентувались та спрямовувались на зміцнення встановленого режиму. Представники національних меншин, зокрема українці, усувались від здійснення державної влади, нівелювалась діяльність органів місцевого самоврядування, компетенція якого була значно обмежена. За положеннями цієї Конституції відбулись перетворення в сфері державного управління, які мали на меті його централізацію, а також усунення широких мас населення від участі і впливу на його діяльність. Органи самоврядування стали повністю підпорядкованими урядовим органам управління та перетворились на їх виконавчі органи [11, с.7-12].

Висновки. Отже, правовий статус органів місцевої влади в Західній Україні у складі Польської держави (1921-1939 рр.) визначався двома польськими конституціями 1921 і 1935 рр., а також спеціальними законами і характеризувався низкою особливостей, причини яких полягали з одного боку в дискримінаційній політиці польської влади, зокрема, щодо українців, з іншого – у етнічних та соціально-економічних потребах українського населення. Головною метою законодавчого оформлення правового статусу органів місцевої влади в Польщі у цей період була асиміляція українських територій, колонізація українців як одної з найбільших національних меншин.

Джерела та література

1. Бойко І.Й. Галичина у державно-правовій системі Австрії та Австро-Угорщини (1772–1918) : навч. посібник / І.Й. Бойко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017.
2. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (XIX – 1939 р.) / М. Кугутяк. – Івано-Франківськ, 1993. – С. 204.
3. Кобринська С.Б., Карпо В.Л. До передумов Ризького договору: боротьба УНР за міжнародно-правове визнання в умовах українсько-польського конфлікту / С.Б. Кобринська, В.Л. Карпо // Питання історії України. – 1997. – Вип. 1. – С. 182-190.
4. Тищик Б.Й., Бойко І.Й. Історія держави і права України: акад. курс: підручник / Б.Й. Тищик, І.Й. Бойко. – Київ: Ін Юре, 2015.
5. Тищик Б.Й. Польща: історія державності і права (X ст. – початок XXI ст.) / Б.Й. Тищик. – Львів: Світ, 2012.
6. Бардах Ю. История государства и права Польши / Ю. Бардах, Б. Леснодорский, М. Пиетрчак. – М.: Юрид. лит., 1980.
7. Юхимюк О. До питання про польський Закон про воєводське самоврядування 1922 року / О. Юхимюк // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2002. – Вип. 37. – С. 179-183.

8. Макарчук С.А. Українська Республіка галичан. Нариси про ЗУНР / С.А. Макарчук. – Львів: Світ, 1997.
9. Лучаківська І. Розв'язок судової системи у Польщі 1929-1939 рр. / І. Лучаківська // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2008. /– № 17. – С.302.
10. Кульчицький В.С., Лісна І.С. Апарат управління Західною Україною в складі Польщі (1921-1939) / В.С. Кульчицький, І.С. Лісна // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 1993. – Вип. 30. – С. 12-16.
11. Присташ Л.Т. Центральні органи влади та управління за конституцією Польщі 1935 року / Л.Т. Присташ. – Львів, 1998. – С. 7-15.
12. Басай О. Самоврядування на західноукраїнських землях у 1921-1939 рр. / О. Басай // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ: Плай, 1997. – С.263.
13. Юхимюк О. Організація центральних органів державної влади та управління Польщі за Конституціями 1921 і 1935 рр. / О. Юхимюк // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – 2002. – № 3. – С. 162-168.

Олийник Ю. Правовой статус органов местной власти в Западной Украине в составе Польского государства (1921-1939 гг.). В статье проанализированы правовой статус органов местной власти в Западной Украине в составе Польского государства (1921-1939 гг.). После распада Российской и Австро-Венгерской империй и завершения Первой мировой войны Украине не удалось полностью объединить все земли. Украинский народ в результате несправедливой политики правительств Антанты и России и своей недостаточной организованности не добился желаемой свободы и государственной независимости. Украинская Галичина после поражения в польско-украинской войне 1918-1919 гг. по Рижскому мирному договору 1921 г., заключенному между РСФСР, УССР и Польшей, была насильственно присоединена в состав Польши. Западные уезды Волыни, входивших ранее в состав царской России, также насильно отошли в состав польского государства. Эти земли получили в исторической литературе название Западная Украина. Значительное внимание уделяется характеристике польских конституций 1921 и 1935 гг. определявшие характерные черты организации органов местной власти в Западной Украине (1921-1939 гг.).

Ключевые слова: правовой статус, местные власти, компетенция, Западная Украина, Польша.

Olijnyk Yu. Legal Status of the Local Authorities in Western Ukraine as Part of the Polish State (1921-1939). The article analyzes the legal status of the local authorities in Western Ukraine, when it was a part of the Polish state (1921-1939). After the collapse of the Russian and Austro-Hungarian Empires and the end of the First World War, Ukraine failed to complete the unification of all its lands. The Ukrainian people, being disorganized and due to the unjust policy of the governments of the Entente and Russia, had not gained the desired freedom and state independence. The Ukrainian Galicia was forcibly annexed by Poland after the defeat in the Polish-Ukrainian war of 1918-1919 and in accordance with the Riga Treaty of 1921, signed by the RSFSR, the USSR and Poland. The Western Volynian districts, formerly part of the Czarist Russia, were also forcibly annexed by the Polish state. These lands received the name of Western Ukraine in the historical literature. The author lays emphasis on the in-depth analysis of the Polish constitutions of 1921 and 1935 and reveals the characteristic features of the local governmental organization and their functioning in Western Ukraine (1921-1939).

Key words: legal status, local authorities, competence, Western Ukraine, Poland.